

Men nu først Paulus og den begejstrede og optimistiske begyndelse:

25

For at få det fulde udbytte af Paulus' dåbsfortolkning skal vi forestille os dåben i hans menigheder som en dramatisk begivenhed, som helt konkret iscenesætter troen på, at et menneske kan forvandles, og et helt nyt og anderledes liv kan tage form. Dåbskandidaten har afført sig sit almindelige tøj og har formentlig fået en hvid kjortel på som symbol på renhed og ny begyndelse. Derpå er han eller hun blevet dykket helt ned i vandet, så dåben i det øjeblik, neddykningen foregår, har lignet både et effektivt bad og en begravelse. Når den døbte stiger op af vandet, er forvandlingen sket: alt det gamle er vasket af, og noget nyt og rent er kommet i stedet: mennesket, som det var før sin tro på Kristus, er dødt og begravet; det menneske, som stiger op af dåben, er nyskabt og forvandlet: det er ikke mere begrænset af sin kødelige, dødelige krop, men er blevet opfyldt af Guds ånd. Takket være troen på Kristus kan det nye menneske nu også leve sit nye liv ved hjælp af Guds ånd. Det er, hvad Paulus beskriver ved at kalde de døbte for Guds børn; sammen med Kristus som Guds søn forvandles alle døbte til Guds børn, og derfor kan de, så snart de stiger op af dåbsvandet, kalde Gud for far. Abba er netop barnets måde at sige far på. Det er familiesprog.

Det hele er et overdådigt billede af forvandling og ny begyndelse, og fordi dåben er blevet gennemspillet offentligt som et anskueligt forløb fra et nu overstået *før* til et helt nyt og anderledes *efter*, må det have haft en kolossal betydning for forestillingen om, at evighedslivet allerede er begyndt for de døbte, syndens magt er blevet brudt, og derfor kan de nu i tro på Kristus faktisk gøre det gode i stedet for det onde og leve sammen i næstekærlighed.

Det, som gør det vanskeligt for os i dag helt at forlige os med Paulus' fortolkning, er hans skarpe skelnen mellem kød og ånd og forestillingen om synd som en dæmonisk magt, der huserer i vores kødelige krop og gør os skyldige til døden. Ikke mindst de for Paulus helt grundlæggende begreber om synd og nåde kan vi i dag have svært ved at forholde os til.

55

Vi deler ikke Paulus' kulturelle forudsætninger og har derfor et andet menneskesyn; vi præges af andre bevidsthedsformer, tænker i helt andre baner og dømmes efter helt andre værdibegreber og moralske normer. For os er det et ideal om personlig sundhed, at kød og ånd, krop og sjæl, tværtimod skal hænge sammen i en form for vekselvirkning, for at vi kan føle og udfolde os hver for sig som hele mennesker, en sund sjæl i en sund krop. Og synd er i traditionens løb

blevet så tæt forbundet med forbudt seksualitet, at begrebet har mistet sin bibelske betydning af begær som begærlighed, selvisk grådighed og den form for
65 hensynsløs egeninteresse, som er det stik modsatte af næstekærlighed.

Måske den grådighedskrise, som vi endnu mærker konsekvenserne af, kan vise det nyttige i at bruge et ord som synd om den kyniske mangel på medmenneskelighed, som vi ellers savner dækkende ord for. Og måske synd og
70 ikke hverken sygdom eller sociale omstændigheder er den rette betegnelse for den destruktive energi, hvormed religiøs og ideologisk fanatisme udfolder sig i disse år med uhyrlige ødelæggelser til følge.

I så fald kunne måske også ordet nåde få hele sin underfulde betydning tilbage som betegnelse for den ufortjente og totalt ubegribelige tilgivelse, som i Paulus' dåbsfortolkning er hele grundlaget for at tale om et nyt og anderledes liv i troen på Kristus. Og måske kunne vi så også, på vore dages forudsætninger og kulturelle betingelser, så at sige gen-tilegne os den fulde betydning af Paulus' fortolkning og se dåben som det forvandlingsdrama, hvor evighedslivet
80 begynder, og hvor vi sættes i stand til som nyskabte mennesker – at gøre det gode i stedet for det onde, at være medmenneskelige i stedet for hensynsløse, næstekærlige i stedet for selvoptagede.

Men vi kan jo ikke dele Paulus' tillid til, at hans generation var den sidste, og at det evighedsliv, som dengang for ham begyndte i dåben, samtidig var afslutningen på den jordiske verden. Han så for sig, at Kristi genkomst var umiddelbart forestående, og når den indtraf, og alle var mødt frem til dom, ville opstandelseshåbet gå i opfyldelse, og de Kristustroende ville blive forenet med Kristus i himmelen.

90 Også for Matthæus-forfatteren er evighedslivet allerede begyndt, men flere årtier er gået, Kristus er ikke kommet igen, og opstandelseshåbet er blevet tyndslidt og skal bogstaveligt taget tales op som en sikker forvisning om en ubestemmelig fremtid. Derfor handler mange tekster i Matthæusevangeliet om at indskærpe, at Kristi genkomst kan ske når som helst, og at tiden indtil da altid er knap og
95 altid må udnyttes, for at troen på Kristus kan demonstrere sit værd og sin betydning ved at hele tiden både at kræve og at henvise til de gode gerninger.

100 Er der noget Paulus og Matthæus-forfatteren er enige om, er det dette: At tro og gerninger hænger sammen. Begge forestiller sig, at syndernes forladelse skænkes

ved tro på Kristus; begge er derfor også overbevist om, at det i tillid til frelsen ved døden på korset faktisk er blevet muligt at gøre det gode, og at denne mulighed forpligter. At tro skal praktiseres, er et ledemotiv igennem hele
105 Bjergprædikenen, og det er det, vi møder i dag i prædikenteksten.

I Bjergprædikenen lader Matthæus-forfatteren Kristus selv komme til orde med de formaninger og advarsler, som hans kirke har brug for. Matthæus-forfatteren skriver sit evangelium op imod skuffede forventninger om Kristi genkomst; han
110 skriver op imod det forhold, at tiden går, og verden består: og jo længere tid, der går, jo større bliver uenigheden om, hvad der er den rette Kristusfortolkning, jo mere trues kirken af indre uro og splittelse, og jo mere må troens forpligtende betydning og moralske konsekvenser derfor indskærpes.

115 Med iscenesættelsen af Kristus som den jordiske Jesus på toppen af det bjerg, hvorfra han i Mattæusevangeliet holder sin første store tale, præsenteres vi for den for længst opstandne kirkens Herre, som med himmelsk autoritet belærer sin kirke. Det er den himmelske Kristus i Jesu jordiske skikkelse, som vi i dag skal se og høre advare sin kirke imod falske profeter og truende forsikre om, at ikke
120 alle, som bekender Kristus som Herre vil opnå frelse ved Kristi genkomst: det at kende trosbekendelsen og at kunne sige alle de rigtige ord er ikke nok til at få del i frelsen og adgang til opfyldelsen i himmelen.

Prædikenteksten giver os på denne måde et forstemmende billede af, hvor svært
125 det er blevet allerede inden udgangen af det 1. århundrede at holde sammen på Kristusfællesskabet. Og det bliver kun endnu mere forstemmende af, at samtlige efter-paulinske breve, skrevet i årene fra ca. 90 til ca. 140, også vidner om uenighed og splittelse mellem fløje eller fraktioner, som strides indbyrdes om den rette tro og den rette, rene lære.

130 Når vi i dag advares imod glubske ulve i fåreklæder, er det selvfølgelig den matthæiske måde at advare imod folk, som tror og tænker anderledes om Kristus end forfatteren selv gør; hvad disse folk tror og tænker, og hvorfor det er så forkert, at det er ligefrem er livsfarligt for menigheden at lytte til dem, kan vi
135 ikke vide. Men det er åbenbart afgørende vigtigt for Matthæus-forfatteren, at disse mennesker afvises og udelukkes fra det kirkelige fællesskab.

Er det så ikke diskrimination, vi her opfordres til? Jo, det er det: vi opfordres til at skelne og sortere og til at afvise dem, som virker utroværdige, og som vi ikke

kan være er enige med. Det er jo ikke just folkekirkelig rummelighed; det er snarere sekterisk selvbeskyttelse.

Men der er hertil to afgørende ting at tage med i betragtning:

145

For det første er det ikke fremmede ikke-kristne, der skal diskrimineres imod; det er andre kristne. Den diskrimination, der er tale om, går altså ikke ud på at lægge andre religioner for had eller om at afvise eller ligefrem udvise alle og enhver, som udfordrer os med trosforestillinger og holdninger, som byder os imod. Kravet om næstekærlighed betyder jo tværtimod, at det er den fremmede, som vi netop ikke traditionelt har noget fællesskab med, som er den næste, vi skal hjælpe. Næstekærlighed drejer sig ikke om, hvem vi kan lide eller ikke lide, eller hvem vi er enige eller uenige med. I al sin radikalitet er det kravet om at gøre det gode selv imod en modstander, den fremmede fx, som er os fjendtligt stemt.

155

For det andet er det tydeligvis Matthæus-forfatterens pointe, at det alene er troens praksis, som diskriminationen skal forholde sig til. Det er ikke den religiøse overbevisning i sig selv, der er afgørende. Enhver bekendelses ord er netop det, ord – ordlyd. Og hverken rigtige ord eller nok så mange rigtige meninger og pompøse erklæringer betyder noget, hvis ikke det, som siges og menes, følges af handlinger. Når sandhed og troværdighed skal skelnes fra falskhed og hykleri, så er det kun den praktiske næstekærlighed og de konkrete gode gerninger, som tæller.

165

Vi er, hvad vi gør; vi må gøre for at være. Derfor er det med tro og religiøse forestillinger som med et træ: det må kendes på sin frugt. Det kan tage sig overvældende smukt og tilløkkende ud, men vi kan ikke vide hvad slags træ, det er, eller hvad det som træ er værd, før vi ser og smager dets frugt. Kun af frugten ved vi, om træet er godt og nyttigt eller dårligt og kun til pynt.

170

Troen på Kristus er et godt træ, og vi er nu dem, der skal sørge for frugterne. Og det skal vi i tillid til syndernes forladelse og til betydningen af den dåb, hvori evighedslevet allerede er begyndt. Den samme Matthæus-forfatter, som i dag opfordrer os til at diskriminere, er også den, der lærer os, med sin store fortælling om Verdensdommen, at det modsatte af at gøre det gode ikke er at gøre det onde, men derimod dette: *ikke* at gøre det gode.

175

Amen.

180 **Kilde**
Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype
Digitalt manuskript

185 **Tags**
8. søndag efter trinitatis, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/lone-fatums-praediken-8-sondag-efter-trinitatis>

190

195

200

205

210

215